

Voorstel wet v/d heer K. ter Laan c.s., houdende nieuwe regeling in zake verleen en geldelijke uitkeeringen mobilisatieslachtoffers.

advies uitbrengt over elke aanvraag om een jaarlijksche geldelijke uitkeering, alsmede van een door Ons in te stellen Commissie van Beroep.

Artikel 6.

Bij het in werking treden van deze Wet vervalt de Wet van 3 December 1931 (*Staatsblad* n°. 489).

Artikel 7.

Deze Wet treedt in werking op een door Ons te bepalen dag.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's Gravenhage den

De Minister van Defensie,

De Minister van Financiën,

221. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De mobilisatie van 1914 en volgende jaren heeft ten gevolge gehad, dat een aantal mannen, gezond in dienst gekomen, althans goedgekeurd in dienst gekomen, geheel of gedeeltelijk invalide den dienst hebben verlaten. Zij konden voor het overgrote meerendeel niet aantonen, dat hun invaliditeit was ontstaan in en door den dienst en zij vielen daardoor buiten de militaire Pensioenwet en misten elke wettelijke aanspraak op ondersteuning. Desniettemin konden hun aanspraken op hulp van de zijde der Regeering niet worden ontkend; zij waren in 's Lands dienst ongelukkig geworden, in een tijd, dat het Vaderland beslag op hen legde in het algemeen belang, in een tijd bovendien, toen de militaire geneeskundige dienst volstrekt niet opgewassen bleek tegen de zware eischen, die een algemeene en langdurige mobilisatie daaraan stelde.

Toch is de Regeering niet uit zich zelf gekomen met voorstellen tot geldelijke ondersteuning. De aandrang kwam uit de Kamer en niet eerder dan in December 1920 werd bij amendement de eerste post voor geldelijke ondersteuning der mobilisatieslachtoffers op de begroting van Oorlog gebracht. En het heeft geduurd tot 3 December 1931, vóór de tegenwoordige wettelijke regeling van de uitkeeringen aan mobilisatieslachtoffers in het *Staatsblad* stond.

Deze wet heeft een zeer goede uitwerking gehad. Doch van den aanvang bleken groote leemten te bestaan en liet de uitvoering van de wet te wenschen over. Ondergeteekenden doen hierbij een ernstige poging om de noodzakelijke verbeteringen te bereiken.

In de eerste plaats zijn niet in de wet opgenomen de mobilisatie-invaliden, die bij het naar huis gaan in 1918, 1919 en 1920 wel ongeschikt geworden waren voor den dienst, doch die nog niet waren afgekeurd en die daar toen ook niet meer om vroegen. Zij verkeerden in volmaakt dezelfde omstandigheden als

degenen, die wel waren afgekeurd. Ook zij waren gedurende en door den dienst ziek geworden en waren geheel of grotendeels ongeschikt geworden voor ander werk.

Ondergeteekenden stellen voor, ook hen alsnog in de wet op te nemen, mits zij aannemelijk maken, dat zij ook nu nog lijden aan hetzelfde gebrek, dat zij in dienst hebben verkregen. Om te voorkomen, dat deze nieuwe wet aanleiding zou worden, dat een aantal aanvragen zouden inkomen van personen, die het maar eens wagen, doch die in werkelijkheid geen mobilisatieslachtoffers zijn, is de bepaling opgenomen, dat de eerste aanvraag moet zijn binnengekomen vóór de indiening van dit voorstel. Daardoor wordt bereikt, dat zoowel van de afgekeurden als van de niet afgekeurden geen enkel nieuw geval meer in behandeling komt, tenzij de Minister reden vindt om gebruik te maken van artikel 2 der wet, dat de voorstellers overigens geheel onveranderd uit de bestaande wet overnemen.

In de tweede plaats sluit de tegenwoordige wet al degenen uit, die niet vóór 1 Januari 1925 om een geldelijke ondersteuning gevraagd hebben, tenzij zij kunnen aantonen, dat zij in een bijzonder geval verkeerden. Deze uitsluiting is buitengewoon onrechtvaardig. Zij betreft in vele gevallen de allerbesten onder de gemobiliseerden, die zich namelijk ondanks hun invaliditeit zelf nog wisten staande te houden door eigen arbeid, door een zaak, waarin zij deel hadden, door steun van ouders of andere familieleden. Zij hebben geen aanspraak laten gelden dan toen alle andere middelen van bestaan waren verdwenen, en nu worden zij uitgesloten.

Een andere groep van mobilisatieslachtoffers hebben niet vóór 1925 de eerste aanvraag gedaan, omdat zij van de mogelijkheid, dat zij gesteund konden worden, niet op de hoogte waren. Die mogelijkheid bestond nog niet, toen zij den dienst verlieten, en er is hun geen kennis van gegeven. Ook zij behooren alsnog in aanmerking te kunnen komen, als overigens vaststaat, dat zij tot de mobilisatieslachtoffers behooren.

In de derde plaats is het zeer gewenscht gebleken, dat afgeuzenen recht van beroep verkrijgen, gelijk ook het geval is bij beslissingen van den Pensioenraad. Ten aanzien van de mobilisatieslachtoffers is recht van beroep nog veel meer noodig dan ten opzichte van gepensioneerden, omdat de Pensioenwet de aanspraken tot in bijzonderheden regelt, terwijl de beslissing over de aanvraag van een mobilisatieslachtoffer uitsluitend afhangt van het inzicht van den Minister. Nu is er wel geen twijfel mogelijk aan de bedoeling van den Minister, om de wet rechtvaardig uit te voeren, doch een Minister heeft meer te doen en kan zich onmogelijk persoonlijk op de hoogte stellen van alle omstandigheden, die in een bepaald geval in aanmerking komen. Het is dan ook zeer herhaaldelijk voorgekomen, dat de Minister zelf een nadere en gunstiger beschikking nam in een geval, dat in het geheel niet veranderd was, doch dat opnieuw aan hem werd voorgelegd met nadere gegevens.

Uit den aard der zaak is het veel beter, dat de beoordeeling van de aanspraken niet ligt in de hand van één man, zelfs niet van een Minister. Het rechtsgevoel zal ook veel meer bevredigd zijn, als de geheele regeling der zaak in handen gesteld wordt van deskundigen, die voor dit doel bepaaldelijk worden aangewezen.

Ondergeteekenden stellen zich voor, dat dit het best geschiedt door de instelling van een tweetal door de Koningin te benoemen commissiën.

De eerste commissie zou moeten zijn een commissie van uitvoering, die aan den Minister advies te geven heeft over de uitvoering der wet in het algemeen, over den inhoud van het bij de wet behoorend Koninklijk besluit, dat almede in verschillende belangrijke opzichten verbetering behoeft, en ten slotte over elk bijzonder geval. Deze commissie krijgt dus te adviseeren over elke aanvraag; over de vraag of een verzoeker in aanmerking komt dan wel moet worden afgewezen, en in het eerste geval over het bedrag van den steun. De commissie zal dus zoodanig moeten zijn samengesteld, dat zoowel de belangen van den Staat als die van de aanvragers behoorlijk tot hun recht komen. Zij zal zich kunnen laten voorlichten door deskundigen.

Voorstel wet v/d heer K. ter Laan c.s., houdende nieuwe regeling in zake verlenen geldelijke uitkeeringen mobilisatieslachtoffers.

Indien er zulk een commissie bestaat, is het te verwachten, dat de beslissingen veel meer bevrediging zullen vinden dan tot heden het geval was. Doch ook dan blijft de mogelijkheid van beroep noodzakelijk.

Het ontbreken van beroep heeft tot op dit oogenblik aanleiding gegeven tot zeer ernstige en gerechtvaardigde grieven.

Om één voorbeeld te noemen, is het herhaaldelijk voorgekomen, dat de medische adviseurs van den Minister kwamen tot de vaststelling van een zeker invaliditeitspercentage. De verzoeker legde daartegen een geheel andere uitkomst over van de particulier door hem geraadpleegde dokters. De Minister hield zich aan de uitkomst van zijn eigen medische adviseurs, die hij immers ook met de meeste zorg had uitgekozen; hij kon niet anders. Maar bevrediging werd op deze wijze nooit bereikt.

Zoo zijn er zeer vele andere gevallen, die alle te zamen een commissie van beroep zeer noodig maken. De ervaring met de uitvoering van onze Pensioenwetten heeft geleerd, dat op deze wijze rechtszekerheid en bevrediging van belanghebbender zijn te verkrijgen.

En rechtszekerheid is ook hier noodig. De mobilisatie-slachtoffers mogen al, door de gebrekkige inrichting van de militaire Pensioenwet, onder welke zij dienden, geen wettelijke aanspraken gehad hebben, zij hebben die nu wel. Zij staan toch nog altijd in vele opzichten bij de gepensioneerden achter, doch zij hebben in ieder geval aanspraak op zekerheid van recht.

Zij zijn dan ook geen *begiftigden* in den gewonen zin van dit woord, waarom ondergeteekenden dan ook in art. 3 van het wetsvoorstel een andere omschrijving hebben voorgesteld.

Overigens hebben zij zich aan den tekst van de tegenwoordige wet gehouden.

Artikelen 1 en 2.

De eerste wijziging maakt mogelijk, dat ook niet afgekeurden in aanmerking kunnen komen voor een uitkeering. De tweede betreft het weglaten van den eisch, dat de eerste aanvraag moet zijn gedaan vóór 1 Januari 1925. In plaats daarvan stellen de ondergeteekenden voor, den datum van 1 October 1936 in de wet op te nemen. In verband hiermede hebben de voorstellers in het tegenwoordige artikel 2 dezelfde wijziging aangebracht.

Artikel 4.

Bij dit artikel worden de beide commissiën voorgesteld, genoemd in de Memorie van Toelichting.

Artikel 6.

Bij het in werking treden van deze wet behooren de maatregelen van algemeen bestuur, in artikel 1 genoemd, gereed te zijn. Ook moet verzekerd zijn, dat de uitkeeringen volgens de bestaande wet doorloopen tot op het tijdstip, dat zij vervangen worden door de uitkeeringen volgens de nieuwe wet.

K. TER LAAN.

CRAMER.

DROP.

FABER.

VAN ZADELHOFF.

